НОВА РАДА

Тимчасові умови передплати на 1918 рік.

на 9 міс.	на 8 міс.	на 7 міс.	на 6 міс.	на 5 міс.	на 4 міс.	на 3 міс.	на 2 міс.	на 1 міс.
—	—	—	—	—	—	24 р.	16 р.	8 р.

Передплата приймається тільки з 1-го числа кожного місяця. — За зміну адреси 50 коп. (при зміні доконче прикладати стару адресу).

Адреса редакції й контори:

У КИЇВІ, ІНСТИТУТСЬКА, 22.

Телефон редакції 64—80. Почт. скринька № 373.

ГАЗЕТА ПОЛІТИЧНА, ЕКОНОМИЧНА Й ЛІТЕРАТУРНА.

Виходить що дня, окрім понеділків і днів після великих свят.

Умови друкування оголошень:
На I сторінці: 3 карб. — коп.
На IV „ 1 „ 75 коп.
за 1 рядок в 1 шпальту метіта за кожний раз.

Особам, що шукають праці за оголошення небільше як в 3 рядки в шп. 1 карб. 75 коп. за 1 раз.

Контора відкрита від 10—6 год. дня

Ціна окремого № у Києві 35 к.
В провінції і на вокзалах 35 к.

№ 145. Середа, 21 (8) серпня 1918 року. № 145.

Літній театр купецького зібрання. Дирекція Колесниченко. Т-во укр. арт. під орудою ЄЛИСИВА

У четверг 22-го серпня **бенефіс Т. Колесниченка Гетьман Мазепа**

В останній дії жива картина ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ.

Барська міська Жіноча Гімназія пошукує учителя(ку української мови і начальницю. 3—0914—3

Київське Губерн. Земство

запрошує ветеринарних лікарів на вільні посади ветеринарно-санітарних лікарів при повітових Управах (консультантів).

Необхідно знати українську мову та мати земський стаж. Утримання 750 карб. на місяць після затвердження вироблених Управою нових штатів Земським Зібранням, а до того 400 карб. крім кватирних. 2—1032—2

Оголошення Гетьманського Коменданта.

Редакціям журналів, газет та другим виданням не приймати за для друкування фотографичних звімків, каліграфій і инше як САМОГО ЯСНОВЕЛЬМОЖНОГО ПАНА ГЕТЬМАНА, членів його сімейства, а також і групи з участем їх ни спитавши на те попереднього дозволу Гетьманського Коменданта. (Олександровська вул. б. 3)

Гетьманський Комендант
Генеральний Хорунжий. К. Присовський. 4—1030—3

Київський Державний Український Університет,

в складі I та II курсів Істор. филол. физ. мат. правич. та I-го курса медичн. факультет в.

Приймаються особи обох полів, що скінчили середню школу. При проханнях до п. Ректора треба прикласти оригінали документів (атест. зрілости або свід. про скінч. середн. школи, метричн. свід. та свід. про військ. пов.) з власноручн. копіями з них, 2 посвідчені фотогр. картки і 125 карб. (лекціон. пит. та медичн. фак. 150 карб.) за півріччя до 1-го вересня (Міх. Освіти, Департ. вищої школи, Терещен. 2, щодня 3—4 год. дня, крім свят). 3—0918—2

Українська МІН. **Гімназія** ДЛЯ ДОРОСЛИХ Рада Спілки вчит. українців м. Київа закладає з осени. ц. р. 8-ми кляс. мішаву гімн. (вечірня зміна) для дорасл. по програму хлоп'яч. держ. гімн. (Курс. чотирорічний). Прохання прийм. в канц. 2-ої гімн. (Бібік. Бульв. 18 у дворі) од 6-ої до 8-ої год. вечора. 5—0873—4

1-е Вечерніе Общеобр. Курсы

(съ прав. для учащихся). Продолж. пр. прош. Начало занятій 2-го сент. н. ст. въ помѣщеніи Курсовъ Михайловская ул. зданіе Реальнаго уч. Канцелярія тамъ же открыта отъ 6—8 ч. в ежедн. кр. праздн.

Київ, 21 (8) серпня 1918 року.

До старих рук. Проект виборчого закона до міських дум, який виробила вже комісія д. Дьякова, має всі характерні риси і всі дефекти земського виборчого закона. Основи вселюдного і рівного виборчого права, з яких користувалась людність за попередніх виборів ця комісія так само знищила й поховала, як і комісія що виробляла проект земського закона. Обидва проекти дуже між собою схожі і в цілости дають картину організованого походу проти органів місцевого самоврядування.

Ценз віку і ценз маєтковий знаходимо і в міському проекті, до того ж комісія д. Дьякова пішла ще далі і спеціяльно обмежила чомусь студентів вищих шкіл, позбавивши їх виборчого права, хоча б навіть у всьому иншому вони підходили під вимоги закона. Знаходимо й ті хвалені курії, на які має розпастися вся маса виборців відповідно до свого маєткового становища. Плутана система курій на практиці заводить знов ту нерівність, за якої заможніші люде дістають у свої руки господарювання в органах місцевого самоврядування. Правда, проект знає, ще й особливу рубрику „всѣхъ остальныхъ избирателей“, тоб то таких, що не платять усяких міських та казенних податків; але попасти до цієї рубрики теж свого роду привилей, бо обставлено це такими умовами, через які за теперішніх обставин не легко перескочити. З царського виборчого закону взято, напр., вимагання власної пекарні („очага“), а це тепер, коли по містах живе багато людей у комірному, всіх їх позбавляє виборчого права.

Звичайно, од данного складу комісії і з тими тенденціями, які урядові сфери виявили вже давніше до органів місцевого самоврядування, нічого иншого й сподіватись було не можна. І нові виборчі закони до земського та міського самоврядування матимуть тільки лихі наслідки, порождаючи знов апатію до громадських справ та байдужність до того, як і куди нагинатиметься місцеве господарство. Вселюдне виборче право, хоча б які тепер гори на його вернули, має собі ту заслугу, що воно само ж і виправляє свої дефекти. Цього не може зробити ніяка инша система. І тим більш не можуть оці нові проекти, які засновано на бажанні вернути давні привилеї й передати місцеве господарство до тих самих рук, які так безнадійно себе скомпромітували за старого режиму.

—◆—

Чи міцний терпець? Департамент середньої школи міністерства освіти не на жарт узявся до розміщення викинутих на улицю українських гімназій. Принаймні він зробив дуже поважні заходи, поклавши на директорів гімназій повинність що-дня (крім свят) точно о 10-ій год., мабуть уранці, приходити до міністерства „для одержання необхідних директив у справі розміщення гімназій“. До цього додано ще й погрозу: „всю відповідальність перед громадянством за невиконання цієї постанови департамент складає на п.п. директорів“!..

Департаментові дуже легко це зробити. Наложивши покуту на „п.п. директорів“, якої ці напевне не видержать—бо кому ж охота без жадного толку пороги в міністерстві що-дня (добре, що хоч свята їм подаровано!) обивати та стіни стирати?—Департамент уже заздалегідь складає з себе відповідальність і перекидає її на нещасних прочан-директорів. Але не в епітимії річ і не в тому, щоб випробовувати чи міцний терпець мають директори українських гімназій, а в тому, що гімназії ці й досі без помешканнів і „необхідні директиви“ а ні на ступінь не посовують воза з болота, в якому він загруз. І згадувати департаментові про відповідальність ніби трохи небезпечно, бо скільки не перекидай її, скільки не вишукуй виноватців, а він один єсть і буде, ходитимуть чи не ходитимуть директори що-дня (крім свят) о 10-ій год. до міністерства. Цей виноватець—само ж міністерство, що в данній справі виявило ганебну байдужість, а тепер виявляє ще й полохливість перед наслідками своєї байдужости.

—◆—

Культура в мішку.

Українська преса, себто представництво свідомого і культурного громадянства, весь час твердить, що не може і не повинна будуватися така українська держава, котра в фактичних відносинах, в годіях, в практичному політичному курсі не рахується з культурним і національним складом України. Офіціяльні заяви запевняють нас і ніби весь культурний світ в тому, що все гаразд на цій землі, а численні факти й події переконують нас, що для трівоги й незадоволення єсть аж надто досить підстав. І таке становище робить будування української держави річчу не тільки логічно безцільною, не тільки безнадійною, але й глибоко небезпечною як для внутрішніх відносин, так і для міжнародніх стосунків України, як держави і нації.

Що до нації, то як раз трагічною являється справа української народности, її духовного відродження, її культурного росту. Не може держава будуватися помимо участи тих чи инших елементів нації, і коли згодитись, що державу лаштують тепер люде ділові, дотепні, державні, політичні, свідомі й розумні, то вже ж ніяким чином і способом не можна збити тої суперечности, яка що-дня яскраво повстає в відносинах української влади з справами національними. Не входячи в близчі кваліфікації людей і діячів нового курсу, слід все-таки, — користуючись найделікатнішою й умисне тендитною формою,—сказати, що єсть глибоке непорозуміння між творцями української держави та Україною. Це непорозуміння дає иноді колосальні ефекти, різкого й глибокого враження яких нічим не можна затушкувати.

Не можна, наприклад, говорити, що тільки діловими мотивами керуються, коли призначають для догляду над пресою, пресою українською, ту людину, заходами якої на початку війни була знищена вся преса, преса українська. Нічим і ніякими поясненнями про перетворення, переродження людини, не можна заспокоїти глибокого сумніву,—чи може бути корисним для української нації чередний запеклий ворог її, переконаний монархист, заслужений бюрократ, діяч царського двора, який і тепер сам за себе, за свою „нову орієнтацію“ не подав ні гласу, ні воздихання, нехтуючи зовсім природнім сумнівом всякого громадянина української держави, котрий їй хоче служити чесно. Не можна ж запевняти, що реформа вищої судової інституції була сфабрикована тільки випадком так, що українські елементи почасти з неї вискочили, а ті що лишились, перебувають в блискучій меншости. І коли в ряді таких фактів—не згадуючи вже про катастрофичне становище української освіти,—довідуємось, що твори Михайла Драгоманова звелено „изъять, запечатать въ мѣшки и хранить при вартѣ до особаго распоряженія“, то нікому не вдасться зробити гарну міну при цій надзвичайно поганій грі. Так, апостол науки, творець української культури, коваль української політичної думки, Михайло Драгоманов попав у мішок і під печать. На це мені скажуть, що це зробив всього тільки Вінницький повітовий староста, а рада міністрів дружину М. Драгоманова, Людмилу Михайлівну, поховала недавно на державні кошти. От власне це саме я й кажу, на це саме я й звертаю увагу. Поховати, декларувати, оповістити, декламувати в нас можуть —це нічого як виходить, не коштує або коштує тільки трошки грошей. Перейдіть від офіціяльної сторони відносин до практики, до народа, до політики, до дійсности, то виходить, що в українській державі навить українська культура не забезпечена од ворожих нападів. Агенти власти—невже ж український народ має одповідати за діяльність Вінницького старости, не українця, й бог-зна кого?,—не тільки не забезпечують і не обороняють держави, а навпаки її елементи—націю, мову, культуру, освіту,—пакують в мішки і „хранять впредь до особаго распоряженія“... А „особое распоряженіе“ вже носиться в повітрі, вже ним гостро пахне. І тим хто готує грунт для такого „особаго распоряженія“ слід було б уже тепер раскрити його перед здивованим і ошуканим українським народом: адже тепер він мовчатиме сподіваючись колишнього старого блогоденствія.

Ан. Ніковський.

—◆—

З газет та журналів.

* * *

Многоляка партія. Член Ц. К. партії к.-д. і депутат 3 і 4 Дум В. Степанов в розмові з співробітниками одеських газет заявив між иншим:

Проф. Мілюков лишився зовсім ізольованим в партії. Його теорія зближення з центральними державами не знайшла в партії ні одного прихильника. Инша річ—краєва політика українських к.-д. Тай те їхній вступ похваляє не багато кадетів у Московії. Але в питаннях зовнішньої політики в загально-державному масштабі партія к. д. лишилась на своїй старій позиції. Треба думати, що й сам. П. Мілюков не дуже певен тепер в певности своєї теорії, особливо після невдачі його переговорів з політичними діячами Німеччини. Міжнародне становище Росії вирішиться в результаті світової війни, а результати її можуть бути несподівані. Така думка партії. Тепер треба тільки змагатись до відбудування Росії, до організації національної власти.

— Яка-ж повинна бути ця власть?

Виявляється, що партія—сам Степанов переконаний монархист,—ніде в цій справі за бажанням народніх мас.

Виходить з цеї розмови, що й персональна, й партійна, й краєва політика кадетів веде тільки до відбудування монархичної Росії. А про людське око центр не похваляє „краєвих“ організацій, „краєві“ будиючаться проти центра, Мілюков ніби на своєю руч веде політичну гру,—все повинно бути дуже мудрою тактикою партії, котра сподівається з цеї плутанини й баламуцтва вийти гаразд. Навряд.

* * *

Небезпека з сходу. „Народня Воля“ згадує про нову небезпеку, яку може наслати на нас таємничий схід, що в нашій історії не раз викидав уже орди завойовників. На далекому сході, пише газета

організується новий, ще не досить яскраво виявлений фронт, але страшний тим, що може кинути свіжі безчисленні і безстрашні сили китайців та японців, з їх військовою техникою. Знову центральні держави можуть опинитися в крузі в якому вони перебували, знову велике напруження сил і невідоме начому справа вдруге може скінчитися. Одно ясно, що українські політичні кола і громадянство взагалі в цю хвилю змін і неповно-хисткого політичного становища не повинні бути однобокими, вони мусять передбачати все і приступити до широкого виготування думки про істнування України далеко по-за межами її кордонів. Кожна держава остільки, оскільки вона визнається суверенною, має право і повинна дбати про визнання її всими істнуючими державами. На превеликий жаль, сучасний уряд заходів в цьому напрямку не вживає, та це й зрозуміло, бо вся його політика йде по шляху реставрації старого.

Як що справдяться давні пророкування про „жовту небезпеку“, то жертвою її буде, розуміється, не сама Україна. Ми форпост старої Европи і вона в цілости повинна була б подбати і про своє власне забезпечення. На жаль—вона воює і в войовничому засліпленні не бачить тих грізних може блискавок, які вже розтинають небосхил на далекому сході.

—◆—

Загальні збори Кирило-Методієвського брацтва.

Позавчора, 19 серпня, в українському клубі відбулися загальні збори кирило-методієвських братчиків. Збори були досить численні. В той час, як енергія українського громадянства занепала, як більшість українських організацій, просвіт та инших товариств завмерло, церковне українське брацтво провадить працю й приваблює до себе громадянство.

Першим докладчиком виступив С. Шелухин, який накреслив дуже гарний історичний начерк брацтв на Україні, виложивши досить докладно цілі й завдання першого такого українського церковного брацтва у Львові в 1586 році затвореного грамотою чотирьох вселенських патріярхів на чолі з патріярхом антіохійським Іоакимом. Зазнайомивши докладно зі статутом того брацтва, шановний докладчик проводив паралелі між тогочасним і теперішнім нашим брацтвом, вказуючи останньому брати собі за приклади ті наші історичні зразки. З статуту тогочасного львівського брацтва бачимо, як високо воно стояло що-до релігійно-моральних та наукове громадських справ, регламентуючи майже все своє життя правилами та приписами, які й до цього часу зберегли свою слушність та надзвичайно характерну демократичність. Всі братчики були рівні разом з епископом, який також підлягав брацтву—так гласили 28—31 правила львівського брацтва. Заходами патріярха Іоакима збиралися гроші на школу та друкарню львівського брацтва. В ту школу приймалися діти всіх станів, навіть старців, а з друкарні виходили ріжноманітні, а не самі духовні, книги. Брацтво мало також свою бурсу, шпиталь, взаємну допомогу для членів і багато инших закладів. Вся та кипуча праця теж не подобалася тодішньому львівському епископові Балабану, але після магінки від патріярха Костянтинопольського Іеремії він здався.

Не меншу, як навіть не більшу працю провадило Луцьке брацтво засноване в 1617 р. на підставі тих самих правил і, окрім того, мало ще грамоту від іерусалимського патріярха Феофана. Воно правилося двома статутами. Школа цього брацтва офіціяльно звалася так: Греко-латино-слов'янська Луцька школа. Тут викладалося багато всяких наук, а між ними навіть наука моралі, якої ми й тепер в сучасній школі ще не маємо. Один з приписів шкільного регламенту гласив: багаті учні над убогими нічим вищі не повинні бути, а тільки наукою вищі бути можуть. Чимало можна було б навести ще повчаючих зразків із старої нашої брацької школи, а нашому теперішньому столичному брацтву багато досвіду та прикладів можна б узяти у тих піонерів нашого брацького руху.

Докладчик показав і практичну стежку до негайного переведення аналогичної брацької праці в життя. Зараз є багато в Київі, що постраждали від стихійного нещастя на Звіринці. Наближається холодна осінь та люта зіма. У багатьох немає хати та одежі, а дітям ще треба дати тепло, страву і школу, щоб не залишити їх на поживу вулиці, яка з них скоро поробить злочинців та розбишак. Тут величезне поле для всякої праці і брацтво наше зробить велике діло, коли вкладе енергію, хіть, бажання та щирість. А при бажанні знайдуться й гроші і засоби. З пропозиції одного з присутніх для першого почину діла тут-же було зібрано 490 карбованців.

Другим докладчиком виступив писарь брацтва о. Крамаренко, який доложив зборам проект поділу брацтва на секції: 1) культурно-просвітну, 2) організаційну, 3) церковно-богослужебну, 4) благодійну і 5) господарчу. Кожна секція має цілий ряд підсекцій. Секції благодійній доручено перевести негайно в життя впорядкування відповідної допомогової інституції для звіринчан. Кожна секція працює автономно й має свій рахунок у раді брацтва, з якого тільки 10% йде в загальну скарбницю брацтва.

Після того багато ще обговорювалося ріжних питань церковного життя, загострених тим ненормальним становищем, у якому опинилася українська церква. В дебатах брали участь о.о. Липковський, Старовойтенко, Шараєвський, Тарнавський та д.д. Шелухин, Інфимовський, Дусанський, Гаєвський та багато инших. Збори затягнулися до пізнього часу, стверджуючи цим ще раз велику пекучість церковно-громадського питання у нас на Вкраїні.

Під час зборів вшановано було вставанням пам'ять видатних українських діячів І. Стешенка та Е. Темницького, яких невблаганна доля вирвала з українських рядів останніми днями.

—ий.

—◆—

В МІНІСТЕРСТВАХ.

Аванс.

Рада міністрів ухвалила видати військовому інженерному управлінню 20,000,000 карбованців авансом на розташування та видатки на квартирне постачання військових корпусів.

Закон

про зміну статті 3-ої розділу 1-го закону 14 червня 1917 року про прийом в учительські інститути на 1918—1919 рік:

1. Дворічний вчительський стаж для вступу в перший клас вчительських інститутів касується.

2. В перший клас вчительських інститутів приймаються по атестатах всі особи, незалежно від полу, які скінчили курс середніх хлопячих гімназій, 6 клас реальних шкіл, 4 клас духовних семінарій, кадетських корпусів, семикласових і восьмикласових комерційних шкіл, 7 клас дівочих гімназій, 7 клас епархіяльних шкіл та дівочих інститутів, 4 класи расформованих по закону 14 червня 1917 року вчительських семінарій і тих шкіл, програми яких міністр визначить відповідними до прийому у вчительські інститути.

3. Всі инші особи, які не зазначені в п. 2, в тому числі і ті, які скінчили курс церковно-вчительських шкіл і вчительських семінарій до 1918 року включно, підлягають іспитам при інституті на початку шкільного року.

4. Доручити мін. народ. освіти розробити інструкцію про порядок прийому в І-й клас вчительських інститутів.

Гол. ради мін. *Лизогуб.*
За мін. осв. *П. Дорошенко.*

Про плани навчання в учительських семінаріях.

Міністерство Освіти розіслало до комісаріатів по справах шкільних округ такого обіжника.

Початкова школа, в якій закладаються перші підвалини справжнього педагогичного виховання дітей, потрібує особливо пильної уваги що до методів виховання і навчання. Діти, яких так тісно ще оточує життя семьї, життя домашнє, які ростуть дома при самих ріжноманітних побутових обставинах і напрямку виховання, вперше вступають до школи і мусять пристосовуватись до загальних, всім обовязкових вимог колективного виховання. В такий критичний переходовий момент школи в дитячій душі проходить дуже трудний психічний процес пристосування до нових умов необхідна тонка, чуйка і педагогічно освідчена душа педагога, яка-б рахувалась з трудним процесом переходового моменту в залежности від потреб індивідуальних-егоістичних до умов колективних і соціяльних обов'язків. Крім цих виховальних потреб і досвіду, який необхідний учителю початкової школи, необхідний взагалі педагогічний досвід, який би дав змогу учителю виховувати дітей так, аби вони культивували найкращі навики до життя, до праці й відношення до людей взагалі.

Ці всі вимоги, які ставить перед собою початкова школа повинні стояти на меті і перед учительськими семинаріями що до підготовки учителів. По закону 14-го червня 1917 р. учительські семинарії цього завдання не виконували так, як це необхідно, бо головне педагогічне завдання було ускладнено тим, що ці школи зробились і загально освітними. В них викладались такі предмети, які до педагогіки не мають міцного відношення (Латинська мова законознавство і т. ин.).

Через це саме, звузювались рямки, час і програм предметів спеціяльно педагогічних на користь предметам далеким від головного завдання учительської семинарії.

Міністерство Освіти, звертаючи увагу на такий ненормальний педагогічний стан семинарії, пропонує педагогічним радам учительських семінарій звертати особливо пильно увагу на те, аби ці школи були на висоті свого головного завдання: підготовляти учителів, які-б могли вести освіту в початкових школах так, як це вимагає саме діло.

З огляду на це Міністерство Освіти пропонує при виробленню програмів окремих предметів і зазначення для них годин додержуватись таких норм.

Вводяться такі обов'язкові предмети:

1) Закон Божій в зв'язку з питанням виховання. 2) Педагогика педагогічна психологія, теорія виховання, дидактика, історія педагогіки і школознавство. 3) Мова навчання з методикою в українських семінаріях—українська в російські семінарії—російська і т. ин. 4) Державна мова ве всіх семінаріях, де мова навчання українська, а в українських, семінаріях російська мова. 5) Аритметика з методикою. 6) Геометрія, 7) Алгебра, 8) тригонометрія, 9) космографія, 10) Історія всесвітня з російською і історія України з методикою, 11) географія фізична і географія України з методикою, 12) природознавство з методикою, 13) фізика з химією, 14) сільське господарство, 15) гігієна, 16) графічне мистецтво (малювання, чисте писання, історія мистецтва його методика,) 17) технічне мистецтво (співи, музика, історія мистецтв, методика), 18) фізичні вправи, 19) ручна праця і рукодільство для дівчат, 20) практичні заняття (зразкові уроки).

На виконання програму в учительській семінарії в усіх штирох класах вводиться всіх годин не більш 140 на кожний тиждень.

Всі методики (теоретичний курс) повинні викладатись в 3-му класі семінарії. Уроки педагогіки розраховуються на 3 роки: 2-клас. педагогічна психологія. 3-й клас теорія виховання й дідактика, 4-й клас—історія педагогіки й школознавство.

Необов'язкові предмети можуть вводитись, але на місцеві кошти або на кошти учнів.

В зв'язку з зазначеним планом міністерство освіти пропонує педагогічним радам до початку шкільного року виробити детальний розклад годин по класам і предметам і надіслати до комісаріяту по справах Шкільної Округи а також виробити детальний програм навчання.

З альбома „дѣловых людей".

Державний секретар Завадський оголосив: „Накази по державній канцелярії від 8-го травня ц. р. під чч. 12 і 13 видані бувшим державним секретарем Гижицьким і оголошені в ч. 12 „Держ. Віст." від 18 травня 1918 року, яко невідповідаючі вимогам закону—скасовуються".

Пам'ятний дер. секр. Гижицький видав під ч.ч. 12 і 13 накази, що висші урядові особи призначат і затверджує він сам без відома гетьмана.

Драгоманов у мішку.

15 линня ц. р. коло 9 години ранку отечила вінницька державна варта помешкання подільського союзу споживчих товариств занявши всі входи, і начальник участка об'явив присутньому члену правління, що з наказу власти має перевести в союзі трус.

Трус, який тревав коло 3-х годин переведено по всіх відділах союзу і не знайдено нічого, що зацікавило б державну варту. Тільки з книжного складу забрано не над десять книжок.

Через кілька днів явився знов помішник начальника участка з розпорядженням вінницького повітового старости до начальника вінницької державної городської варти від 19 линня ц. р. за № 2361 і забрав всі примірники заборонованої літератури, розписуючись про те на списку забраних книжок.

На думку кооператорів, крім підозрінь самої адміністрації, причинився був якийсь донос проти кооперативних і проти українських елементів Поділля.

Конфісковано такі книжки:

Про Центральну Раду, Раду Народніх Міністрів.

Білоусенко: Селянська доля—земля і воля.

Каутський: Патріотизм, війна і соціял-демократія.

Драгоманів: Нарис україн. соц. програми.

Драгоманів: Листи на Наддніпрянську Україну.

Верхола: Наше минуле і сучасне.

Чечель: Що нам треба зараз робити.

Косенко. Хто ми і чого нам треба.

„ Що таке соціялізм.

Мемерал укр. соц.-д. партії Австрії.

Левенко: Чому ми хочемо самостійної України.

Преграм укр. соц.-дем. робіти. партії.

Універсал Української Центральної Ради.

Чого хоче українська партія с.-р.

Наказ повітового старости такий:

„Предлагаю Вам обнаруженную в Обществѣ Оптових закупок литературу изъять. запечатать в мѣшки и хранить при вартѣ до особаго распоряженія, а названное общество предупредить, что в случаѣ обнаруженія литературы впредь, оно будетъ привлечено къ законной отвѣтственности".

Додамо тільки, що союз споживчих товариств має право по статуту тримати в себе і ширити літературу.

ХРОНІКА.

Важна нарада. 19-го серпня австро-угорський посол гр. Форгач був у міністерстві закордонних справ і мав розмову з міністром справ закордонних д. Дорошенком в присутности українського посла у Відні Липинського. Розмова тяглась дві години. Єсть чутки, що під час цієї довгої розмови було порушено цілий ряд важливих питань австро-угорської політики.

Фінляндський посол. 22-го серпня прибуде до Київа з Берлину Фінляндське посольство на чолі з доктором Германом Гуммерусом.

До одставки Ю. А. Кістяковського. Нами одержано відомости, що кандидатом на посаду головноуповноваженого по справах ліквідації установ військового часу, яку досі займав Ю. А. Кістяковський, називають Р. Г. Малова. Зараз він є помішником головно-уповноваженого. До революції був полтавським губернатором.

Ще до урядової грамотности. На Левашовській 4 на дверях висять два таких витвори урядової премудрости: 1) „Повідомлення. Інтернат (общежитіе) містеться на Великі Шіяновські вул. в будинку ч. 8" і 2) „Повідомлення. Київський евакуаційний пункт містеться на Великі Васильківські вул. в будинку ч. 57.

В вестібюлі земельного міністерства ліворуч на дверях висить скілька оповісток, між ними „Доска оповісток тут", а праворуч на стінці: „Повѣсить. Чернеглазовъ. І поверх загальна регістратура, 2-й поверх. Відділ державного майна, 2-й відділ финансовий 3-й відділ перевидення земельної реформи" і т. д.

Накази української комендатури та московське офіцерство. Після останнього (мало не десятого по черзі) наказу про погони московські офіцери почали з'являтись, особливо над вечір, на Хрещатику та й у всіх місцях розваги вже не тільки в погонах, а й з вензелями на них Миколи II, Михайла, Миколи Миколаєвича і т. п.

Цікаво, що поробляють ті „урядовцы", що мали відбирати підписки? Чи не посіпали буза? Тоді п. комендантові треба призначити других, видючих, які справно своє діло справляли б.

Висилка Г. Одинця. Відомого діяча селянської спілки, Гаврила Одинця, що перебував у Київі, вислано до Остра на Чернигівщину.

Маленьке свято. Позавчора 19 серпня (6 серпня ст. ст) у київському інтернатському річевому склепі відбулося рокове храмове свято. На це свято запрошені були всі співробітники склепу заздалегідь особливим наказом, в якому зазначалося, між иншим, що цей день Спаса завше шанувався на Україні, як свято великої та плодючої землі української. Біля 12 години відправлено було молебня посеред двору, увіччаного ялинками та гірляндами із зелені та квітків. На видному місці поставлено було портрета Т. Шевченка, прибраного рушниками та квітками. Над усім майорів український жовтоблакитний прапор. Перед молебнем священиком о. Смирновим було виголошено гарне слово, де, посилаючись на свято Преображення, висловлювалось побажання в усіх теперішніх працьовників бачити також преображення, нашого теперішнього життя, чого так прочие зараз наша змучена країна і що не по силі неодиноким, хоч-би і талановитим людям, але можливо тільки у великій одноодушній гуртовій праці.

Після церковної відправи одбулося виконання громадського обов'язку—принесення обіцянки на вірність українській державі та її верховній владі.

Подорож на Вкраїну.

Щоб українському громадянинові перебратися з Росії на батьківщину, треба мати добре здоров'я, міцні нерви й терпляче вдачу. Ще в Петербурзі попобігаєш, поки зареєструєшся й одержиш посвідчення, що дійсно єси українського походження й маєш право на вкраїнське громадянство. Консульство міститься далеко від осередку бувшої столиці. В маленькому помешканні дуже тісно, доводиться приймати громадян особливим чином—з надвору, через вікно. А громадян на дворі—сила. Крапає дощик, сонце пече—це ще нічого: громадяне чекають годинами, а поки що потиху раду радять, якою дорогою їхати. Всі радять їхати на Брянськ: там і кордону справжнього нема й червоногвардейці охоче беруть хабарі й не грабують. Хто спитає про Оршу, тому розкажуть, що в Орші йде грабунок серед ясного дня. Инший те саме роскаже про Брянськ та Курськ. Певних відомостів нема ні в кого; навіть у консульстві добре не знають, що й як. Відомо тільки, що як перевозили громадян валками, то досить безпечно їхали на Оршу. Після вбивства Мірбаха все перекрутилося. То кордон відкритий, то знов закритий. Не то холера, не то якісь пересування війська заважають відкрити кордон. Така непевність нервує.

Непевність зникає тільки в самій Орші: кордон закритий, але проїхати можна. Одже ж десуться до Орші. У вагонах тісно, брудно. В товаровому вагоні замісць „казенних" 40 людей—усі 50, та ще з пакунками, кошиками, скринями. На станціях іде просто бійка, бо люде, що чекають поїзду, доконче бажають влізти хоч кому-небудь на голову, аби не лишатися на станції, бо й завтра буде те ж саме. У Вітебську ще перешкода: в Оршу заборонено в'їзд, треба одержати перепуск від місцевого „совдепа". Але ця перешкода зникає хутко: перепуск можна купити в залізничому двірцю біля каси, навіть з карткою разом. Таким чином, замісць $1^1/_2$ карб., ви платите одинадцять.

Ото ж ви вже в Орші. Оршею лякали вас цілу дорогу: можете увіч спробувати свою долю. Орші цілих дві: пасажирська—большевицька й товарна—німецька. Межи ними кордон. Кордон, гадав я, це щось, що не має ваги, лінія в думці. Вийшло не так: це справжня лінія, і складає її два ряди колючого дроту. За кордон можна пересунутись тільки через большевицьку митницю й німецьку браму. Тут саме й розпочинаються злигодні.

Коли кордон був відкритий, перепуск українських громадян провадився вільно. Большевики не заважали переїздові та й німці жадних перешкод не робили. У українського консульства в Орші були люде, які допомагали цілим валкам громадян перебіратися за кордон і навіть проводили їх до Гомеля. Але в цю справу хутко почав втручатись місцевий „совдеп". Він звернув увагу на те, що через кордон переїздять головним чином поодиночним порядком „буржуазні" елементи, а біднота, коли кордон був закритий, днями й тижнями чекала перепуска. Це було й справді так, але українське консульство тут не винне. В Орші з'явилося кілька промітних людей, які роздобували перепуски.

Почалися непорозуміння між українськими представниками та місцевою владою. Большевики загрожували, що вони заборонять усякий перехід через кордон. Українсько консульство мусіло послати свого урядовця, щоб він улагодив усі непорозуміння. Потрібні були енергійні заходи, бо біля 30 линия на російському кордоні скупчилося до 3 тисяч людей; серед них було чимало біженців, які поверталися додому й чекали тут, на кордоні, тиждень—другий.

Кожний біженець повинен зареєструватися в спеціяльному бюро. Йому дають притулок і харч. І те й друге таке, що довго пересидіти він тут не зміг би. Що дня біделаха мусить приходити до „барака", в якому міститься ніби то канцелярія. Щодня о девятій годині оголошують, що сьогодні або завтра буде виряжання поїздів. За-для більш докладних відомостів прохають приходити о шостій годині увечері. О шостій ж вам скажуть, щоб приходити завтра з ранку. Так з ранку до вечора і з вечора до ранку люде мусять ходити кілька день, тижнів за відомостями про якийсь безнадійний, такий бажаний від'їзд. Коли ми були в Орші, йшов дощ, навколо „бараків" стояли калюжі, а люде під дощем по болоті приходили довідатись, чи не буде сьогодні більш певної відповіді.

— Вже прохарчувавсь до останку —всі натратив. Хоч бери та до німців наймайся...

Німці,

оповістили, що вільний перепуск вони дадуть тільки тому, хто згодиться стати до їх на роботу на місяць. Платять вони 5 карб. на день і харчують дурно, а через місяць обіцяють перевезти робітника й усю його родину на Вкраїну. Не вважаючи на всі ці привабні умови, а особливо на обіцянку перепуска, не всякий зважується йти до німців. Біля контори для наймання робітників не видно такого. Кілька партій німці вже забрали до себе.

Як же його піти на заробітки — обмірковував мій новий знайомий з канівського повіту:—ще що там за місяць трапиться... І справді, в теперішньому житті місяць—це часом ціла історична епоха. Вже краще почекати на кордоні, може ще й вийде.

І чекають, чекають довго, безнадійно, без просвітку... А час минає, тут на кордоні, так далеко від рідного краю. Мій канівець, наприклад, був десь у Московщині на заробітках, бо вдома не було в його й клаптика землі. Зібрав він де-які гроші й думав повертатися додому, та тепер затримався на довгий час на кордоні. Гається час, марнуються гроші.

А грошей тут треба сила. Орша—це якась паразитична осада, що в мент зросла на народній біді. Тут за ночівлю, в одній кімнаті з другими, беруть 10 карб. За погаший обід з двох страв також 10 карб.; за чай з хлібом—2 карб. 50 коп. Доходять до того, що охоче даєш 250 карб. за перепуск, щоб тільки вирватися з цього пекла.

Звичайний распорядок одержання поодиночних перепусків такий. Від 3 до 5 години що-дня німецький офіцер дає квитки до українського коменданта, який живе на Орші товарній, і добратися до якого можна тільки за дозволом німців. Від 5 до 7 годин — прийом у д. Миколаїва, вкраїнського коменданта. В дуже рідкому випадку д. Миколаїв дає перепуск одразу. Звичайно він відповідає, що треба почекати день-другий. На другий день таж сама історія: квиток у офіцера і пропозиція д. Миколаїва почекати день-другий, чи їхати з поїздом, а коли саме піде той поїзд, нікому не відоме. І це зрозуміло цілком, що перешкоду робить український комендант. Річ у тому, що німці дозволяють по негайних справах перепускати через кордон осіб 20 за одну годину. В цю кількість треба залічити урядовців, осіб, які по громадських справах мусять їхати негайно та ще тих, що за гроші купили собі вільний перепуск. От для приватної людини місця й немає, хоч вона бажає їхати своїм власним коштом. Їй пропонують почекати поки буде виряжено поїзд.

Хабарі—це страшенне лихо кордона. Урядовець з петербурзького консульства д. Пожар розказував мені, що якось то не дуже давно большевики за гроші дістали перепуск для цілого вагона своєї літератури, а другий раз цілий гуртож большевиків переїхав на Вкраїну також за гроші.

В Орші хабарі беруть усі: навіть перепуск до вкраїнського коменданта можна дістати без черги й без квитка.

Д. Пожар схвильовано росказував про оршанські справи. Нема певних людей, які працювали б не за-для власної користи. А тут як-раз для улаштовання справи з поїздом потрібні були енергійні люде, в яких мали б віру ті, що чекали довгий час і зневірилися у казенній відповіді: „завтра". Д. Пожар написав величезний доклад в українське консульство в Петербурзі. Але хто його знає, чи будуть наслідки цього: консульство далеко, людей не переробиш, та й де їх дістанеш инших, а головним чином не змінниш усіх обставин навколо.

Коли в кишені маєш перепуск, який підписали український, а потім ще й німецький комендант, то почуваєш себе вже на пів-дороги ближче до України. То, чим так лякали при від'їзді—большевицький кордон—ще спереду. Але це минає вже якось спокійно. Кордонні урядовці оглядають речі дуже недбало. В нас нічого не взяли, правда, що нічого заборонного в нас і не було. Переїзд до товарної Орші під заливним дощем, нам здавався щастям. Довгий час дожидання німецького коменданта нам здавався легким, бо ми вже знали, що їдем.

Проїздні картки дали тільки до Жлобина. Там нам треба було знову йти до коменданта й одержувати дозвіл на переїзд до Гомеля. З Орші до Гомеля тягнеться „окупаційна зона", де нові хазяїни—німці.

З Гомеля починається Вкраїна. Про це ми довідалися добре, як тільки побачили державну варту в залізничому двірці. Оглядні люде з револьвером при боці на червоному мотузі. Що це за знайома постать? Казали в вагоні, що всі старі жандарми повертаються до своїх посад на залізницях.

В. Міяковський.

До прийому дітей в початкові школи м. Київа.

Терік міське самоврядування постановило відчинити 15 нових початкових шкіл для українських дітей, але ні одного власного помешкання не дало. Міська управа на протязі вересня і жовтня якось всунула ці школи в сусіди до російських шкіл на вечірню зміну. При таких тяжких обставинах українська школа працювала цілий рік. Як буде справа цим роком? Перший день прийому (15 серпня) уже відбувся. Наслідки його такі: записалось в 20 прийомних пунктах в російську школу 271, а в українську 94. Це свідчить що свідомість населення росте, а рідна національна школа все більш поширається. По переписі, яку зробила міська управа, українського населення в Київі до 200,000 душ. На цю кількість населення дітей шкільного віку буде 7 відсотків, це б то до 10 тисяч душ. Як же зробити так, щоб усі ці діти попали в свою рідну школу? Ті обставини, які панують в прийомних комісіях, де російське вчительство, за невеличкими винятками, не дає можливості українцям учителям робити вичерпуючі пояснення, що до навчання дітей в рідній школі, дуже зле відбивається на прийомі дітей в українську школу. Кажуть, що такі пояснення єсть „агітація“ і через це всякими засобами її заборонять. Що ж з цього виходить? А ось що. В перший день прийому в російську школу записалось 271, із котрих більш 50% по походженню українці. Про це ведеться в прийомних комісіях ретельна регістрація: Одже ж не дивлячись на всі перешкоди, знаходиться вже багато батьків і матерей, котрі мужньо йдуть до своєї рідної школи. Вони не помилились, бо саме життя цього вимагає. На Україні тепер всього 16% грамотних, у сусідів, австрійців—65%, у німців 92%, у французів 96%, англійців 98%, на Московщині 21%. Із цього виходить, що великоруська культура за 250 років панування не зробила нас більш культурними і освідченими, ніж як ми були тоді в часи приєднання. А раз такі гіркі й тяжкі наслідки освіти українського народу не на рідній мові, то всі українці батьки та матері повинні забрати своїх дітей з російської школи і повернути їх у лоно національної рідної школи, бо тільки через рідну освіту лежить шлях найкоротший до культури, щастя і добробуту всього великого українського народу. В прийомних комісіях батьки, а особливо матері на запитання, яку школу хотять віддати свою дитину, відповідають: „в руську“. А якої національности? — українець, хохол (більшість з Київської, Полтавської та Чернигівської губ.). А через що в руську школу, а не українську? Одні кажуть: ми привикли до руської школи, другі—що там уже їх діти учаться; треті—ми ще не знаєм, де та Україна буде, а четверті—що їм все одно“...

У Київі мається вже 15 початкових, 2 вищих початкових і 5 гімназій.

З офіціяльного листування.

У нас подана була свого часу відповідь благочинному одного з духовних, диякона Битвиненка, яких духовні власти тягнуть до відповідальности „в зв'язку“ з убивством митр. Володимира. Подаємо тут дальші документи.

На домагання о. Бутвиненка, щоб де його писане українською мовою, о. благочинний одписує:

„Въ отвѣтъ на Ваше присланное мнѣ заявленіе отъ 3-го августа (20-го іюля) 1918 года имѣю честь разъяснить Вамъ, что распоряженія Епархіальнаго Начальства Благочиннымъ вести дѣловодство на украинскомъ языкѣ еще не было, что Указъ Кіевской Духовной Консисторіи за № 15941, при коемъ прислана копія рапорта епископа Пимена, написанъ на русскомъ языкѣ, что копія рапорта Епископа Пимена, присланная мнѣ при означенномъ Указѣ и Вам врученная, написана также на русскомъ языкѣ и что резолюція Владыки Митрополита на этой копіи написана также на русскомъ языкѣ и что, поэтому, и я пишу на русскомъ языкѣ.

Благочинный 2-го округа г. Кіева священникъ Григорій Богословскій.

1918 года августа 10-го (іюля 28-го) дня.

№ 535.“

На цей офіціяльний папір о. Бутвиненко подав таку відповідь:

“На Ваше відношення з серпня 10-го (липня 28-го) дня 1918 року за № 535, маю за честь повідомити, що в Українській Державі, згідно наказу Найвищої Української Влади, державна мова є українська, що всі Державні Українські інституції відносно мови повинні виконувати наказ Вищої Влади і через це все діловодство провадити тільки на українській мові, що Київська Консисторія, а також і підлягаючі їй церковні органи, є інституції безперечно державні, що наказ про державну мову писаний і для них і що вживання другої мови, хоч би і російської, в їх діловодстві є порушення цього наказу, а через це я вважаю цілком справедливим і законним, аби мені Ваше офіціяльне відношення було складене не мовою російською, а українською. Все це, що торкається офіціяльної і формальної сторони справи.

Не даючи офіціяльної відповіді по суті, але приватно, бо російську мову я знаю і зміст Вашого відношення мені відомий, зазначу, що не уявляю собі, на що власне я повинен давати відповідь і пояснення і які вчинки, або події занотовуються на вій власний особистий рахунок.

Діякон К. Бутвиненко.

Серпня 2 (15) дня 1918 року.“

До справи постачання машин і знаряддя.

Разом з тими тривожними чутками про наше село, що воно тепер стало знов на шлях анархичної боротьби, не мале значіння мусять мати факти з життя села, які що-дня доводиться бачити. Так, село береться і до культури. Не дивлячись на такі неспокійні часи, частина села таки думає, як би поставити на вищу ступінь розвитку наше хліборобство.

До підоддїлу сільсько-господарських машин та знаряддя товарного відділу Українського народнього кооперативного банку що-дня заходить багато селян-хліборобів, щоб купити якісь потрібні для господарства машини чи знаряддя.

Як видко з цього, потреба на селі в сільсько-господарських машинах та знарядді дуже велика, але на превеликий жаль, тепер поки що дуже важко розшукати склад машин, де б можна було не по спекулятивних цінах купити що кому треба.

В Українськім народнім кооперативнім банку доводиться все пояснити, що банк цей не продає машин окремим господарям і навіть сільським кооперативам, а тільки союзам. І не раз видко, що селяни аж невдоволений з цього, бо як-раз може в його селі хоч і є кооператив, але такий, що може не належить до союзу і, значить, селяни бачить, що не матиме змоги він купити нічого з тих машин, які доціру може оглядав на складі.

Треба сподіватись, що ті наші кооперативні установи, котрі взяли до своїх рук справу постачання для нашого сільського господарства машин та знаряддя, як найскоріше позакладають скрізь численні склади машин. Наш селянин був раніше звик найбільше купувати собі плуга там чи борону на земському складі; тепер же, коли ці склади або зовсім перестали істнувати через брак у земстві коштів, або дуже зменшились, селяни кинувся на кооперативні склади. Але цих складів не так то що багато, аби вони в такій мірі спроможні були задовольнити селян. І селяне кидаються до центральних кооперативних установ, зовсім не зваживши того, що тут поодиноким покупцям не продають машин, а тільки союзам. І тут виходить таке скрутне становище: для добра цього самого ж селянина Українбанк не може порушити кооперативного принципу розпреділення між хліборобами машин та знаряддя, себ-то ні за яку ціну не продає приватним покупцям, а тільки союзам. Та доки селяни через дві інстанції—свій сільський кооператив та союз—добереться до машин Українбанку, то може пройде багато часу і може не без шкоди для господарства.

Та вихід із цього є тільки один —тісне сполучення, тісний союз і зближення малих сільських кооперативів з більшими. А в цій справі самі селяне можуть багато зробити. Приміром так: не досить того, що в якомусь селі кредитове товариство належить до союзу, а союз до Українбанку,—треба ще пильнувати за тим, щоб управа кредитового товариства у свій час дізнавалася в союзі та Українбанку про новоприбулі машини і негайно замовляла чи купувала ті машини.

Знов же треба, щоб і союзи та Українбанк добре поставили справу оповіщення про продажні машини та знаряддя, щоб усякий селянин завчасу міг придбати потрібне йому знаряддя, а не так, що завтра вже ось пора сіяти чи що, а сьогодні тільки шукають, де б купити сівалку.

За це тепер як-раз саме й береться Українбанк. Поробивши багацько вже умов із заводами на виробі ними всяких машин та знаряддя, Українбанк матиме тепер змогу щомісяця давати якусь певну кількість машин та знаряддя.

І для чого він розсилає всім союзам циркуляри-повідомлення, які саме машини мають постачити заводи на протязі місяця і пропонує союзам замовляти потрібні машини.

Так поставлена справа, треба думати і надіятись, матиме добрі наслідки.

Дн. П—ко.

По Україні.

= Арешт В. Коряка.

= Т. Осадчий.

= З „внутрішнього фронту“.

= Грабіжники.

= Панахида по І. Стешенкові. Галицька „Просвіта“ ім. М. Драгоманова впорядила панахиду по І. Стешенкові.

= Памяти І. Стешенка. Полтавська управа всеукр. зем. союза постановила асігнувати 2000 карб. на одкриття двох бібліотек ім. І. Стешенка.

= Вбивство. В Славяносербську вбито начальника державної варти —Львова.

= Пожежа. В с. Петропавловці (Славяносербського пов) згорів маслобойний завод. Збитків на 1000000 карбованців.

= „Просвіта“. Подільська зем. управа хоче одкрити багацько „Просвіт“ в губернії—тому-то розіслала анкетний лист в цілі вияснення потреб і допомоги „Просвітам“.

= Сучасні вартові. Бердичівський пов. староста вислав вартового Осіпика з артільщиком Погребенським збірати гроші з Синчанницького заводу. Вартовий убив Погребинського, забрав від нього 80.000 карб. і втік.

= Трагична смерть д. Чайки.

= Отруївся з роспуки. В Одесі отруївся Сергій Князев, який випив машатирного спирту. Причина самовбивства—брак роботи і засобів до життя.

= „Кучерський язик“. Цікавий доніс містить „Вільне Життя“ в № 112: Верезівська „Пресвіта“ (Одеса) звернулася до місцевого нотаря Торчинського, щоб посвідчить підписи на прохання о регістрації статуту. Прохання написане було мовою українською, що не подобалося нотарикові: „Я чиновникъ русской службы присягалъ государу императору. Свидѣтельствовать подписей не буду т. к. вашего кучерскаго языка не понимаю“.

= „Чорні местники“. В Таврії в Дніпровському повіті в Каїрській волости з'явилась банда розбишак під назвою „Черные мстители“. Знати, що це якась монархична банда, але точніших відомостей про неї нема.

= „Красная точка“. На Поділлі в Проскурівському повіті оперує банда розбишак із колишніх фронтовиків під назвою „Красная точка“.

ТЕЛЕГРАМИ.

(Від Українського Державного Телеграфного Агентства.)

На труну І. М. Стешенка.

(Од власн. кор.).

БОРОЗНА, 18. Борзенська повітова учительська спілка висловлюють свій глибокий жаль з приводу передчасної смерти незабутнього батька народної освіти на рідній ниві Івана Матвієвича. Надіємось, що проміння рідної культури розвіють ворожу темряву.

Загальн. збори, голова Шаповал.

Арешт Парамонова.

РОСТОВ над ДОНОМ, 19. По розпорядженню властей заарештовано відомого промисловця провідника донських кадетів міліонера Миколу Парамонова.

Обмін бранцями.

РОСТОВ над ДОНОМ, 19. Між донським урядом та Австро-Угорщиною підписано умову про обмін бранцями. Після донців Австрія в першу чергу увільняє кубанських, терських, астраханських, уральських, оренбурських та инших козаків. Місце обміну Ростов.

Холера.

ПАВЛОГРАД, 19. Цими днями було кілька холерних випадків; двоє людей померло. З цього приводу відбулась нарада земських лікарів, на якій ухвалено вжити санітарних заходів.

Реорганізація продовольчої справи.

РОСТОВ над ДОНОМ, 18. Кубанський уряд приступає до реорганізації продовольчої справи в краю. Продовольчі комітети роспускаються, а натомісць призначаються уповноважені по продовольчих справах.

Грошева почта—Дон-Україна.

РОСТОВ над ДОНОМ, 18. По згоді урядів України й Донщини відновлено операції з почтовими грошевими переказами між Ростовом та Київом. Гроші мають бути виплачувані в сумі поданого переказу.

Наша українська гімназія.

СУМИ, 19. „Просвіта“ одкриває повноправну українську гімназію з навчанням на українській мові.

Священики в університет.

ХАРЬКІВ. В університет надіслано багато прохань од священиків, щоб їх приняли студентами.

Холера.

ХАРЬКІВ. У Білій суджанського повіту знов було 15 хворих на холеру. Всього померло від холери 43.

Звільнення од мобілізації.

РОСТОВ, 17. Донський отаман наказав звільнити од мобілізації професорів, штатних асістентів клінік, які обслуговують ранених та слабих вояків.

За участь.

РОСТОВ, 17. За участь у війську червоноармейців, яко за зраду—приговорами ріжних станиць вилучено з козацтва більше пятьсот чоловік, між ними співробітника Голубова, військового старшину Миронова.

Козаки.

РОСТОВ, 17. В Царицинському напрямку козача кіннота надійшла до берега Волги, десять верстов на південь од Царицина. На північний захід од нього захопили станцію Котлубань. Казачий загон захопив колію Царицин-Торгова—станція Тінгута.

За кордоном.

З німецької преси.

З'їзд монархів Вільгельма і Карла в німецькій головній ставці. Переговори, котрі ведуться в нім. головній ставці, а на яких по відомостям німецьких урядових кол мають бути вирішені дуже важні справи закордонної політики центральних держав—незвичайно зацікавили цілу німецьку пресу, зацікавлення тим більше,—що в дійсности—ніхто не знає, про що там будуть говорити і що вирішати.

Німецький офіціоз „Norddeutsche Allgemeine Zeitung“, від якого всі надіялися певних пояснень в справі цих переговорів—не дає ніякої відповіді. Німецька преса, без ріжниці партій твердо домагається пояснень. Одна з самих правих „Berliner Neuste Nachrichten“ пише: „Німецький народ має право дізнатися, про що йде діло. Це питання мусить бути вияснене ще перед остаточним вирішенням справи. Публичній опінії мусить бути дана нагода сказати свою думку в цих пекучих проблемах“.

Навіть самий правий з правих граф Ревентлов в консервативній „Deutsche Tagezeitung“, в полеміці проти соц. дем. „Vorwärts“ доходить до таких самих думок: „инші питання сходу, Прибалтійський край, Польща, Литва, Україна й др. мають бути тепер остаточно вирішені. Чи є це можливе і чи цього дійсно бажають (нім. офіціяльні круги), покаже нам найблища будуччина. Така спроба вирішення—по нашій думці—могла б бути викликана тільки загальною нашою ситуацією“.

Так само, але більш рішучо, заявляє проф. Гоятш (Hoetsch) в консервативному „Kreuzzeutung“: „Німецька політика стоїть перед дуже трудними рішеннями, німецький інтерес вимагає, зовсім не перерішати ще остаточно й в деталях питання сходу“.

До цього додає соц. дем. „Vorwärts“: „Належить зазначити, що у всіх політичних кругах Німеччини, від самих правих до самих лівих—виїмково—є повна і цілковита згода в тому, що сьогодня вже не можна приспішувати остаточного вирішення питань сходу. Династичні інтереси, які ніби то мали б до цього доводити, в ніякому разі не повинні йти в купі з національними. Це належить підкреслити і з повною рішучістю остерігти відповідальні чинники, що судьба народів є важніша, ніж блеск родин“.

Чи німецькі урядові круги підуть за голосом преси і приймуть на увагу ці пересторогі—ми дуже сумніваємося. Навпаки, ми певні, що як у всіх, так також й в цих дуже важних питаннях,—німецький уряд, не питаючися свойого народу,—піде своїм старим шляхом і поставить його перед довершеним фактом.

Україна і східний фронт. Газ. „Діло“ в ч. 183—подає звістку, що з проголошенням сибірським урядом в Омську мобілізації—тамтешні українські консули, вибрані з місцевих інтелігентів — доручили начальному консулові в Омську, щоб заявив перед представниками держав нейтральних і антанти, що мобілізація не торкається українців, як громадян нейтральної держави України. Генеральний укр. консул передав цю заяву Данському, а він скликав в цій справі нараду, в якій взяли участь представники Швеції, Америки, Англії і Франції. При голосованню признано Україну самостійною державою. Проти не голосував ніхто. Утрималися від голосування представники Франції і Англії. Таким чином самостійність України рішено більшістю дипломатичного тіла і це рішення подав данський представник генер. укр. консулові в Омську, тимчасовому сибірському урядові державам антанти і всім державам нейтральним. Цікаву позицію зайняв „тимчасовий сибірський уряд“, який заявив, що він IV Універсалу У. Ц. Р. не визнає, але ж представники нейтральних держав заявили, що все таки вони будуть боронити нейтральности сибірських українців.

Молодий театр.

Торішнею весною велично почала своє відновлене життя Україна, не лишилось ні одного кутка на широких її просторах, де не почалась би творча робота, де не шукали б люде нових шляхів, нових форм для життя. В ці історичні дні, скромно, непомітно почав свою практичну роботу „Молодий Театр“. Поступова група артистів-українців,—що давно горіла мріями утворити не „малоросійський“, а справжній театр, заходились коло нового діла.

Молодий театр завданням своїм поставив—визволити сценичне мистецтво з полону трафаретних тенденцій попередників, зірвати з нього брудні лахміття утвореного анти-українським режимом „малоросійського“ театру, де добре танцювали карколомні гопаки, пили горілку і чудово „представляли хохла“. Вибравши цей шлях, що прямує до Европи, артисти молодого театру утворили свою власну „студію, бо вчитись було ні укого. З великими труднощами, в невимовно тяжких матеріяльних обставинах закінчив свій перший сезон „Молодий театр“. Хочеться вірити, що другий сезон минатиме в більш сприятливих обставинах і більшу увагу виявить до його українське громадянство, бо справа „Молодого Театру“, це ж його справа. Воно повинно дати матеріяльну і моральну підтримку „Молодому Театрові“, який розвиваючись самостійно, самотужки творить нові національні цінности.

Артисти „Молодого Театру“ перебувають тепер в Одесі, працюючи нового репертуару для сезону, який незабаром почнеться у Київі. Виготовано уже цілу низку нових п'єс.— „У пущі“— Лесі Українки, „Горе брехунові“ — Грільпарцера, „Царь Едип“—Софокля, „Доктор Штокман“ —Ібзена, „Жінка з моря“—його ж, „Кандида“ — Б. Шоу, „Затоплений Дзвін“—Гауптмана, „Тартюф“—Мольєра, „Чорна пантера“ — Винниченка, „Молодість“—Гальве і инші. Цей коротенький список п'єс показує досить яскраво, як серіозно ставиться „Молодий Театр“ до своєї праці, котра безперечно заслуговує на пильну увагу. Закінчивши підготовку п'єс молодий театр має дати 6—10 вистав в Одесі, де-кілька вистав у Єлизаветі і

з 1-го жовтня має почати свої вистави в Київі в помешканні на Прорізні (ч. 19), яке вже зарендоване і пристосовується до театральних вистав.

Хай же українська інтелігенція та її більш чула частина, молодь, достойно оцінить працю молодого театру, допоможе йому матеріяльно і морально своїм поважним відношенням до його справ і дасть силу і змогу утворити справжній европейський театр.

Я. Стрільченко.

Лист до редакції.

Вельмишановний п. Редакторе!

В ч. 139 Вашої газети „Н. Рада" уміщено листа од урядовців скарбниці з протестом „проти українофобських тенденцій декотрих урядовців державного секретарства", бо з наказу віце-директора департамента заг. справ незривано з стін оголошення про перенесення тіла Ів. Стешенка з вокзала.

Обурення тих урядовців дійшло до такого градусу, що вони дають поради державному секр. „звернути увагу на українożерство підвладних йому урядовців".

Такий наклеп примушує мене подати спростовання. В помешканні державної канцелярії заведено порядок, щоб оголошення на стінах не розклеювати, а вивішувати тільки на дошках, які спеціяльно для того поприбивані на видних місцях по коридорах. Отже коли оповістки були розклеєні і по стінах, то їх без всякого марочитого наказу поздіймали кур'єри, а оставили лише на відповідних місцях. Сам я бачив ті оголошення і в зазначену годину був на вокзалі, де й приймав участь у процесії, як і инші урядовці підлеглого мені департаменту.

Рахую своїм громадським обов'язком зазначити, що поки я стою на чолі департаменту загальних справ державної канцелярії, там українофобства не було і не буде. Зазначаю, що приписувати так безоглядно українофобство навіть не окремим особам, а „декотрим урядовцям держави. секретар.", та ще й давати поради державному секретареві,—це зо всякого погляду не пристойно.

Прошу прийняти уневнення в моїй до Вас повазі

Степан Гаєвський.

Дописи.

АРХАНГОРОД (Єлисаветського повіту). Велике, звиш десятка тисяч людности, й широко роскидане по лівому боці р. Синюхи містечко, а на тім боці напротив Торговиця Уманського повіту,—обидва темні та зросійщені, як мабудь нігде на Україні. Чимала кількість інтелігенції, вчителі гімназії (досі піскільки неукраїнізованої), двохкласових шкіл (теж саме), почтово-телеграфні урядовці та инші, цілком зросійщена;—заявляє себе або „юго-росами" (!) або „малоросами" й всюди цвенькає по московському, перевернувши московську мову в великоруско-малоруський жаргон. Нема жадної національно-просвітньої організації, ні книжки української нігде не побачиш, а з часописів хіба лиш „Кіевскую Мысль" та зо три українських і то читачі з останніми десь ховаються від людського ока. Та, най буде сором архангородським інтелігентам, темне селянство видно більше них національно свідоме. На Петра по містечку розліплено наказа губенського старости. звичайно на російській мові, з закликом збірати хліб і з погрозою тяжкої кари за ослушність.

Ого слухаючи читання цього наказу селяне зрозуміли його по своєму й один з них зауважує потім: „Вже мабудь змову завоювали нас кацапи; бач забірають наш хліб, та ще й німцям хотять дати, щоб не воювали їх". А де-які вагались вірити, що наказ той писаний про селян, а не про панів, мовляв „до нас і писали по нашому, а це по панському й не второпаєш". Варт би архангородській інтелігенції хоч маленьку звернути увагу на кожаюче в непроглядній темноті селянство та взятись до будь якої культурно-просвітньої праці серед його. Та ба, не буде, мабудь, кому охати та вітхати по „варварські погібшей і предательські распавшейся великой Росії". А може серед кількох десятків грішних проти своєї батьківщини знайдеться хоч один-два праведники? Заворушіться!

Проява.

Література, наука.

Нові видання:

Російсько-український словничок медичної термінольогії. Видання „Українських Медичних Вістей". Київ, 1918, стор. 32, 16⁰, ціна 80 копійок.

„Вістник Громадської Агрономії". Всеукраїнська спілка земств приступила до видання громадсько-агрономичного часопису „Вістник Громадської Агрономії", котрий в недалекім часі вже побачить світ. До участи в часопису закликано визначні наукові сили, як проф. М. Туган-Барановський, проф. Устьянцев, Ю. Соколовський, проф. А. Зайкевич, С. Франкфурт та инші. Редагуватиме часопис проф. Кость Мацієвич. Адреса часопису: Київ, В. Володимирська, 33.

Листування редакції.

Добрецькому. ТУт. З бібліею зверніться до О. І. Левицького, або в бібліотечно-архивний відділ Гол. Укр. Мистецтв та національної культури (Бібік. бульв., 1 гімназія). Листа передамо д. Петр—ському, бо иншої ради не маємо.

Передплатникові № 932. „Лист до духовенства" не піде.

Фог-а-ле. Просимо прислати докінчення про „Міністерство без портфеля".

Д-р Фабріціус. Чекаємо дальших нарисів.

Повідомлення.

◁ **Громадяне Української Держави—робітники пошти, телеграфу та телефону!** Всім Вам відомо, що потреба зараз в українській книжці взагалі, а особливо в ріжних підручниках страшенно велика, до того ще маємо додати, що підручників пристосованих до нашої праці нема й мабуть не скоро будуть.

Виходячи з цього висновку, а також через те, що до нас раз-у-раз звертаються за порадою з приводу цього, ми вирішили взяти на себе працю по виданню:

1) Лекцій по українській мові й письму, прочитаних істориком-філологом п. Сулимою Миколою на улаштованих нами в Харькові курсах.

2) Зразків службових паперів та короткого словника термінів та слів, які вживаються у поштово-телеграфному ділі.

Обидві книжки вже готові й незабаром вийдуть з друку, але, з огляду на те, що ми бажали б задовольнити яко мога більшу частину співробітників, а таким робом й зменшити ціну їх, ми цим повідомляємо всіх робітників пошти, телеграфу та телефону української держави, що нами відкрито вже передплату на ці підручники.

Вартість обох книжок має бути не дорожче трьох карбованців, а може й далеко дешевше, в залежности від кількости примірників.

Умови передплати такі: хто хоче одержати обидві книжки мусить надіслати нам негайно один карбованець. хто ж має одержати тільки зразки з словником—мусить тільки нас про це повідомити. Попереджуємо товаришів. що друкуватимуться книжки в обмеженому числі, а тому може бути, що ті, хто передпласи не зробили, задоволені не будуть.

Товариші, які вже замовлення зробили безпосередньо, або ж через організації та адміністрацію, завдатки можуть не надсилати, бо їх замовлення вже приняті й рахуються дійсними.

Гроші й замовлення треба надсилати тільки по такій адресі: м. Харьків, 5-та контора, поштова скринька ч. 12.

Рада харьківського т-ва „Просвіта" робітників пошти, телеграфу та телефону.

◁ **Курси пасішництва.** Просвітня комісія прохає осіб, які бажають прослухати курси пасішництва записатись до 25 серпня. Виклади будуть вечірні й провадитимуться в музеї по бжілярству губерніяльної управи.

Запис та інформації на Терещенківській 2 в канцелярії просвітньої комісії вкр. університету. Там же можна записуватись на другий курс історично-екскурсійних курсів на яких викладатимуть: проф. Павлуцький, проф. Каманін, В. Прокопович, Т. Ернст, Зуммер, Козловська, Щербаківський й инші; на курси українського слова та грецької й латинської мови (граматика, читання, перекази).

◁ **Екскурсантам.** Прослухавших курс історично-екскурсійних курсів просвітня комісія прохає надіслати анкети, а в четверг 22 серпня прибути о 6-й год. вечора в справі організації клуба „Турист", який поставить своєю метою допомогти учням провести гостину літніх канікул найбільш продуктивно, аблизити мешканців Київа з природою, улаштовуватиме лекції, екскурсії для ознайомлення з природою околиць Київа.

◁ **Друга державна українська гімназія імени Кирило-Методієвського брацтва** переведена з художньої школи в будинок 2-ї російської гімназії. Гімназія приймає хлопців і дівчат в усі класи (крім 2 класу) щодня від 10—1 год. вранці, Бібіковський бульвар № 18 в помешканні 2 російської гімназії.

◁ **Оголошення гетьманського коменданта.** Всі посвідчення, котрі були видані на вільний вхід в гетьманський дім без фотографичної картки з 18-го серпня ц. р. призначаються недійсними.

Гетьманський комендант генеральний хорунжий К. Присовський.

◁ **Київськ. к-т укр. Червоного Хреста.** Чергове засідання в середу 21 серпня ц. р. о 5½ годині вечора в будинку губ. земської управи по Володимирській вул. під ч. 33 (3-й поверх, в кабінеті члена управи Д. Одрини).

На порядок денний ставляться між иншим: доклад Д. Златківського про „організацію евакуації полонених".

Доклад комісії про „амбулаторію і лікарню на Подолі.

Про статут українського Червоного Хреста.

Вибори другого товариша голови комітету.

Вибори заступника скарбника.

◁ **Наказ коменданта м. Київа і фортеці.** Мною помічено, що деякі старшини відмовляються показувати кондукторам свої особисті посвідчення при їзді по трамваю. Оголошую, що всі старшини обов'язково повинні пред'являти по проханню трамвайного агента свої особисті посвідчення, в противному випадкові трамвайна адміністрація не має можливости перевірити дійсність права користування пільговим проїздом, а цим можуть скористуватись особи, які не мають права на льготний проїзд.

Генеральний хорунжий Тищинський.

Редактор Андрій Міновський.

Оповістки.

Д-р Сергій **Коломійцев** лїч. сіфіліс (606—914) 1 тріппер. Гоголівська. 2а. Др. 11—115—7. в. 22—0866—11

Д-р Черняк, спец. водолікарня ляд систем. лїчення всякого роду полових хвороб, Вел. Житомірська 16. 9—2 та 5—9. 12—0876—3

Друга Державна Українська Гімназія імени Кирило Методієвського Брацтва

переведена з художньої школи в будинок 2-ої російської-гімназії (Бібіковськ. бульв. Ч. 18). Приймаються хлопці і дівчата в усі класи (підготовчий—VIII) по переводу з російських гімназій а також по іспитам. Плата 40 карб. за півріччя. Канцелярія одчинена що дня (крім свят) від 10 до 1 год. 4—0923—1

№№ 24 і 25.

СЕЛО

10 серпня 1918 р.

Читайте українське и як ы, і як и, є як йе, е як э, ьо як ё.

ЗМІСТ:

1. Вірші ФРАНКА.—2. Допоможім полоненим та інвалідам. Ю. С.—3. Рідна інтелігенція. В. ОСТРОВСЬКИЙ.—4. Памяти В. А. Охоти. (Некролог).—5. Всеукраїнський Кооперативний Видавничий Союз. М. ЛІТВИЦЬКИЙ.—6. Андрей (оповідання). І. В.—7. Праця В. ОСТРОВСЬКИЙ.—8. Дитячі садки за кордоном. ОЛ. САНКІВСЬКА.—9. Чергова задача кооперативів. В. ОСТРОВСЬКИЙ.—10. Про холеру. ЛІК. БУТОВСЬКИЙ. —11. Шкода од мух, комарів то-що. В. ДИКАНСЬКИЙ.—12. З життя України й Поділля.—13. Поштова скринька.—14. Оголошення. 1—0186—1

Книжки для земств, бібліотек, шкіл.

Книгарня „Україна", Катеринослав, Озерні ряди по Проспекту, № 24.

Мам.-Сібіряк. Поганий день Васили Івановича. ц. 30 коп.
Б. Грінченко. Як жив український народ (коротка історія). ц. 30 к.
Дзелень-Бом. Збірник віршів для дітей. З малюнками. ц. 1 карб. 10 к.
Малюйте, діти. Книжка для розмальовування. ц. 80 к.
Чередниченко. Захистки для селянських діток у літку. ц. 30 коп.
Українська граматка. З малюнками. ц. 85 коп.
М. Загірня. Про виборче право. ц. 30 коп.
Народні казки. Із збірника Рудченка. З малюнками. ц. 1 карб. 50 коп.
Л. Українка. Бояриня. ціна 1 карб.
С. Русова. Дошкільне виховання ц. 3 карб.
Т. Шевченко. Кобзарь ц. 6 карб.
Мам.-Сібіряк. Старий Горобець. З малюнками. ц. 30 к.
Л. Українка. Стародавня історія східних народів ц. 6 карб.
Котляревський. Повний збірник творів. ц. 4 карб.
„ Наталка Полтавка ц. 75 коп.
В. Корніенко. Запорожський клад. ц. 1 карб.
Мам. Сібіряк. Пригоди статечної миші. ц. 30 коп.
А. Кащенко. Історія запорожжа. (Друкується) при книгарні склад книжок А. Кащенка.

Всякі замовлення виконуються негайно. Гуртовим покупцям звичайна знижка. 5—1034—1

Прийом учнів в ПИРОГІВСЬКУ

УКРАЇНСЬКУ ГІМНАЗІЮ

приймаються до 2 вересня (2 сент. н. ст.)

Приймаються хлопці й дівчата скінчивші вищу початкову школу, по конкурсу атестатів.

Плата за навчання 150 карб. на рік.

С. Пироги, Крем. повіту на Полтавщині. (7 верст від ст. Глобино). 1918 рік.

Директор ШАТУНІВ. 2—1035—1

Звенигородська Повітова Народня Управа

запрошує осіб з вищою освітою і педагогічним досвідом на посади в учительську семинарію, з навчанням всіх предметів українською мовою, в с. Кирилівці (батьківщина Т. Г. Шевченка).

1) Директора з платнею 7200 кар. в рік.
2) 4-х учителів „ 6000 „ „
3) Учителя співів „ 3600 „ „
4) Учителя графічних мистецтв 3600 „ „

Платня призначена тимчасово до виробки М. О. нових штатів і не буде понижена до переходу семинарії на державне утримання.

Трохання і curriculum vitae надсилати по адресі: Звенигородка на Київщині, Повітовій Народній Управі. 2—1019—2

Центральна Експедиція Українського Друку

оголошує до відома бібліотек, книгарень, земств, просвіт та инших інституцій, що з 1-го серпня одчинена передплата на висилку щотижневих збірок

НОВИХ КНИЖОК

Кожна збірка вміщатиме по одному примірнику всіх нових Українських книжок, які зявлятимуться на книжкому ринкові. Передплаточний внесок 15 карб., на решту буде накладатись платіж. Передплату треба надсилати на адресу Київ, Хрещатик 9 ЦеЗнтр. Експед. Україн. Друку 998—13

Потрібні лісові спеціялісти (інженери, техники, механики, майстрі) по обробці дерева, тільки досвідчені знавці з рефересціями. Звертатись листовно і особисто: Київ, Поділ, Спаська 16. Лісовий Відділ Централ. 5—1024—1

Лісовий відділ Союза **закуповує ліси** Центр. Україн. С. Госп. Кооператна пні, колоди, кряжі й готові матеріяли, а також таргаки, машини та станки для обробки дерева. Заяви листовно й особисто: Київ, Поділ, Спаська 16. Лісовий відділ Централа. 5-1023-1

Сьогодня БІГИ. Початоко 1 г. 30 хв. дня.

Приймається передплата на 1918—1919 шкільний рік на загально-педагогічний журнал

ВІЛЬНА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА.

Рік видання другий.

Журнал виходить з серпня що місяця (окрім двох літніх місяців) при участі кращих українських і закордонних педагогічних сил.

З огляду на ненормальні обставини видавничої справи передплата твердо не установлена: ПОКИ-ЩО треба присилати 15 карб.

Зважаючи на теперішню дорожнечу й недостачу паперу, журнал друкується в обмеженій кількости, тому просимо ш. п. п. передплатників і особливо Народні Управи (земства) заздалегід внести передплату.

Плата за оповістки: стор.—100 карб., ½ стор. 50 карб., ¼ стор.—25 карб., за зміну адреси—1 карб.

Журнал видає Всеукраїнська спілка. Радагує комітет.

Відповідальний редактор О. ДОРОШКЕВИЧ.

Адреса: Київ, Басейна, № 11, 2-й поверх.

Продаються комплекти журналу за 1917-18 р. без числа 1-го (яке розпродано) за 14 карб. При колективній передплаті знижка 10 відсотк. 6—0180—3

Товариство **„ЧАС"** у Київі продовжує на 1918 рік видання й приймає передплату на місячний критико-бібліографичний часопис

КНИГАРЬ ЛІТОПИС УКРАЇНСЬКОГО ПИСЬМЕНСТВА, (рік видання другий).

Часопис „КНИГАРЬ" подає повні відомости про діяльність всіх українських видавництв; оповіщає про всі наміри й плани кожного видавництва; про всі книжки, що вийшли або мають вийти.

„КНИГАРЬ" при участи відомих українських письменників і знавців з ріжних спеціяльностей дає оцінку кожного видання; оповідає про його зміст, зазначає його якости й хиби.

Ціна часопису „КНИГАРЬ" з пересилкою на рік—15 карб.; на пів року—8 карб. на 3 міс.—4 карб. Перші чотирі книжки „Книгаря" за 1917 р. досилаються новим передплатникам за додаткову платню в 3 карб. Оповістки видавництв по 50 коп. за рядок.

Гроші на передплату надсилати по адресі: Київ, Володимирська 42, „ЧАС", редакція „Книгаря".

Видавець—Т-во „ЧАС". Редактор—В. СТАРИЙ. 3—0185—2

Видавнича спілка „КНИГОЗБІРНЯ" у Київі.

Редакція й контора: Бесарабка, 2; тел. 24-01. Книгарня: Хрещатик, 28.
Книгарня і крамна комора: Хрещатик, 25, Пасаж, крамниця № 23.
Телеграфна адреса: Київ, Книгозбірня. Поштова скринька № 400. Біжучі рахунки: Українбанк, № 697, Союзбанк, № 1817 і Губерніяльна каса дрібк. кред., № 2418.

Вийшли з друку такі книжки:

ч. 1. Джек Льондон — Поганець . . . . 75 к. (розпродані)
„ 2. „ „ Велике чудо . . . . 65 „ „
„ 3. „ „ На межі . . . . 65 „ „
„ 4. „ „ А — Чо . . . . 65 „ „
„ 5. К. Макушинський і Оскар Уальд—Дарунок дітям, ілюстр. казки . . . . 1 карб. 45 „ „
„ 6. Марія Коненицька—На дорозі . . . . 65 коп.
„ 7. Іван Косинин—Білет . . . . 65 коп.
„ 8. „ „ Блакитна акварель . . . . 65 „
„ 9. Федір Сенгалевич—Отець Сава . . . . 65 „
„ 10. Корній Макушинський—Дуже чудні казки . . . 1 карб. 20 „
„ 11. Антін Чехів—Серед ночі . . . . 65 „
„ 12. „ „ Сельські лікарі . . . . 65 „
„ 13-14. Л. Яновська—Повернувся із Сибіру драма на 5 дій. . 1 карб. 25 „
„ 15. Ф. Сенгалевич Отець Сава (Київські типи й стріл. малюнки) друге видання . . . . 80 „
„ 16. К. Макушинський—Дуже чудні казки, друге видання . 1 „ 60 „

Друкуються і незабаром вийдуть:

ДРАМАТИЧНІ ТВОРИ:

ч. 1. Л. Яновська—Поводатирь, етюд на 1 дію.
„ 2 „ Серденьку золотому... жарт на 1 дію.
„ 3 „ Огненний змій, драма на 4 дії.
„ 4 „ На зелений клин, комедія на 5 дій.
„ 5 „ Людеьке щастя, драма на 5 дій.
„ 6 „ Noli me tangere драма на 4 дії.
„ 7 „ В передрозсвітньому тумані, драма на 5 дій.
„ 8 „ І він, як всі, драма на 4 дії.
„ 9 „ Давид Найда (п'єса з кооперат. життя).

Наукові:

10 Пауль Зіперт—Популярна геольогія.

Ілюстровані казки для дітей і оповідання:

ч. 11. В. Гауфф Історія молодого англійця (з німецьк.)
„ 12. „ „ Зачарований корабель (з німецьк.)
„ 13. „ „ Штенфольська печеря (з німецьк.)
„ 14. М. фон Ебнер-Ешенбах Мати (з німецьк.)
„ 15. „ Крамбамбулі (з німецьк.)
„ 16. Є. Корвін-Павловська Казки баби Оксани.
„ 17. Томсон-Сетон Легенда про білого оленя (з англійськ).
„ 18. „ Син вільного степу (з англійськ).
„ 19. К. Макушинський Дуже чудна казка про царівну Марусю й чорного лебедя.
„ 20. К. Макушинський і Оскар Уальд—Дарунок дітям ілюстр. казки, друге вид.
„ 21. Я. Корчак—Слава, оповідання для дітей.
„ 22. С. Роздольський—Свинота, сучасні байки для дітей і дорослих.
„ 23. М. Конопницька—Наша шкапа, оповід.
„ 24. А. Чехів—Серед ночі, друге видання.
„ 25. „ „ Сільські лікарі, друге видання.

Має в коморі й книгарнях великий вибір українських книжок всіх видавництв на Україні й по-за її межами, шкільних підручників, географичних мап, портретів наших письменників, листівок, улаштовані книгозбірні для початкових, вищих початкових і середніх шкіл, приватніх осіб і громадських установ.

Замовлення за готові гроші або післяплатою виконуються НЕГАЙНО.

Книгарням, земствам, школам, просвітам і громадським організаціям знижка від 5 до 25 відсотків.

При замовленні треба надсилати 50% вартости книжок.

Пересилка за кошт покупця. 992

Видавниче товариство „СІЯЧ" Черкаси--Київ.

Вийшли з друку і маються на складах підручники:

ПЕТРУШЕВСЬКИЙ.—„Рідне слово"—Граматка (букварь). Видання 3. доповнене і виправлене.

ПЕТРУШЕВСЬКИЙ—„Читанка". Перше видання ілюстроване.

ПЕТРУШЕВСЬКИЙ. „Граматика" Видання друге, доповнене.—Ціна 2 карб.

Г. КОВАЛЕНКО.—„Оповідання з української історії для початкових шкіл" без ілюстрацій—Ціна 2 карб.

Г. КОВАЛЕНКО—„Оповідання з укр. іст. для початкових шкіл" з ілюстраціями.—2 к. 25 коп.

Крім того маються на складах нові видання:

ІВ. ФРАНКО—„Великий шум" 3 карб. 25 коп.

М. ЛЕВИЦЬКИЙ.—„Діловод" (Як писати службові папери укр. мовою) вид. друге ціна 50 к.

БЛАЖКЕВИЧ.—„Краткое руководство к изученію укр. язика для лиц, знающіх русскій язик" 1 карб.

Г. КОВАЛЕНКО.—„Про Будду" ціна 85 коп.

Незабаром вийдуть з друку твори Грінченка, Яновської, Яворницького, Вороного, О. Левицького, Гоголя (в перекладі Пахаревського), Чеховського, Донцова та инших.

Замовлення прохають робити: Черкаси, Олександрівська 102 в-тво „СІЯЧ".
Київ, В.-Володимирська 36. гост. „Праця" в-тво „СІЯЧ".

Земствам, просвітам, книгарням при гуртових замовах звичайна знижка.

Катальог виданнь т-ва висилається по замовленню. 3—0922—1

Друк. акц. т-ва „Петро Барський у Київі", Хрещатик № 40.